

Debatt

TOMMY HANSSON:

Kalla hem SIDA-personalen från Angola

Moderata samlingspartiet har i riksdagen med rätta riktat kritik mot den svenska regeringens bistånd till det krigförande Vietnam. Det finns också andra biståndsprojekt som enligt mitt förmenande bör ifrågasättas. Ett sådant är hjälpen till den marxistiska MPLA-regimen i Angola, vilken synes kunna hålla sig kvar vid makten endast genom assistans av tiotusentals kubanska soldater samt tusentals sovjetiska, östtyska och portugisiska "tekniker" och "rådgivare".

Situationen i södra Afrika har sedan i februari i år undergått en påtaglig förändring. Sydafrika och den marxistiska regimen i Mozambique träffade då i Maputo ett samarbetsavtal. Samtidigt kom Sydafrika och Angola i Zambias huvudstad Lusaka överens om samarbetsformer som synes än mer långtgående. Så bestämde Luanda och Pretoria – med USA som tredje part – att gemensamt tillse, att de sydafrikanska styrkorna i södra Angola skulle dras tillbaka. Detta skulle ske parallellt med evakuerandet av den i landet stationerade sydvästafricanska SWAPO-gerillan.

Med de sydafrikanska trupperna ute ur Angola, skulle det ej längre finnas skäl för Angolas regering att i fortsättningen ha de uppskattningsvis 40000 kubanska soldaterna kvar i landet. Luanda inbjöd nämligen kubanerna 1975 med motiveringen att de behövdes som skydd mot en sydafrikansk intervention. Till yttermera visso är ett kubanskt tillbakadragande just vad Pretoria kräver för att gå med på den av FN uppdragna planen för genomförandet av självständighet för Namibia.

Det finns emellertid starka skäl att betvivla uppriktigheten i den kubanska viljan att dra sig tillbaka, liksom i den angolanska viljan att göra sig av med kubanerna. Det är svårt att se att Sovjet skulle vilja avhända sig möjligheten att genom sina kubanska stödtrupper kontrollera skeendena i södra Afrika. För Angolas del är det kanske livsviktigt att kunna påräkna kubanskt stöd, då den provästliga UNITA-gerillan enligt alla seriösa bedömare alltmer kommit att utgöra en maktfaktor i Angola.

Till detta kan läggas en för Kuba icke oväsentlig ekonomisk faktor: enligt uppgifter i The Daily Telegraph den 16 maj 1984 antas

Luanda betala Havanna mellan 12000 och 22000 pund per kuban och år. Detta är sannolikt ett bra tillskott i kassan för Fidel Castro.

Sverige ger genom SIDA officiellt 100 miljoner kr årligen i bistånd till MPLA-regimen i Angola, där regeringen synes förbli vid makten endast genom kubanska trupper, vilka i sin tur är ett redskap för den sovjetiska expansionspolitiken i regionen. Internationella bedömningar – som de kommit till uttryck i ett stort antal tidningsartiklar i ansedda organ som The Economist, Newsweek, U S World Report, Christian Science Monitor, International Herald Tribune, The Daily Telegraph m fl – vittnar enstämmigt om att UNITA alltmer blivit "en stat i staten" och kontrollerar uppemot hälften av Angolas territorium.

UNITA har dessutom vunnit flera internationella PR-segrar. Den 5–8 maj i år besökte en UNITA-delegation på inbjudan från Tjeckoslovakiens regering Prag för att förhandla om repatrieringen av de kvarvarande 20 tjeckiska fångar, vilka kvarhölls av UNITA efter en räd mot staden Alto Catumbela i mars i fjol. Ett socialistiskt land tvingas alltså möta en antikommunistisk rebellrörelse som reell förhandlingspartner.

I mitten av samma månad släppte så UNITA 16 briter och en portugisisk fru till en av dem, vilka varit fångna i åtta månader i rebellhögkvarteret i Jamba. Också här lyckades UNITA-ledaren Jonas Savimbi utverka förhandlingar med en relativt högt uppsatt regeringstjänsteman från Foreign Office, Sir John Leahy.

Nämnda utveckling i Angola borde vara ett memento för den svenska regeringen, vilken faktiskt är MPLA:s näst Sovjetunionen största bidragsgivare. Det finns fn några tiotal SIDA-anställda biståndsarbetare i Angola. Hittills har flera hundra utländska "experter" av olika slag tillfångatagits av UNITA. Då UNITA med all sannolikhet jämställer svenska SIDA-arbetare med de briter, tjecker, ryssar, portugiser m fl som är sysselsatta inom MPLA-regimens infrastruktur, betyder det att SIDA-tjänstemän som fortsätter att arbeta i Angola riskerar att när som helst bli UNITA:s fångar. De kan också givetvis komma till skada vid militära aktioner.

Den i maj 1984 bildade Stockholms Angola-grupp menar, att regeringen Palme måste ta hänsyn till dessa faktorer och inse, att läget i södra Afrika som helhet förändrats

radikalt under 1984. Därför bör biståndet till Luanda inställas, och svensk SIDA-personal bör av säkerhetsskäl kallas hem.

ÅKE SUNDSTRÖM:

I den energipolitiska lögnens skyttegravar

Om lögnen och bisatsmoralen som ett hot mot demokratin talar moderata partiledare ofta och gärna. Samtidigt går partiet i spetsen för en indoktrinering i energifrågor som i hög grad bygger på dogmer, doktriner och uppenbara lögner. De två moderata energitalesmännen Per Unckel och Carl Cederschiöld kan inte på någon punkt visa att de exempel jag nämnde i artikeln "Moderaterna och sanningen" (SvT nr 4/84) varit oriktiga. Om de levt upp till partiledarens sanningsmoral skulle detta tydligt ha framgått av deras ärliga svar på mina raka och lättbegripliga frågor.

Nu väljer de i stället att med fingerfärdig demagogi förskansa sig ännu hårdare i lögnens skyttegravar. Alla de debattknep som Ulf Adelsohn brännmärkt i sina tal och artiklar återfinns i deras opus: förtigandet, undanglidandet, halvanningarna, det personliga misstänkliggörandet som substitut för argumentering i sak. Uppriktigt sagt hade jag inte väntat mig en debatt på denna nivå i en konservativ idétidskrift – låt vara att ämnet är "känsligt".

Att väljarna grovt vilseleddes inför folkomröstningen 1980 och att elanvändningskommitténs (ELAK) betänkande samma år var ett kvalificerat bedrägeri kan ingen seriös forskare eller analytiker förneka. Det gör, noga besett, inte heller de två moderata talesmännen. De tyr sig till den föga ärofulla utvägen att vägra gå i svaromål och i stället göra avledande manövrer. I det första fallet blir resultatet en logisk kullerbytta av det mer remarkabla slaget. Min ståndpunkt påstås

vara orimlig därför att jag anser reaktorerna 11 och 12 vara felinvesteringar. Man tar sig för pannan!

När det gäller ELAK låter de läsaren tro att mina invändningar gällde kommitténs syn på oljeberoendets risker. Det var bevisningen rörande lönsamheten i reaktorerna 11 och 12 som jag kritiserade. Här står ingalunda åsikt mot åsikt, som de gör gällande. Här står den solklara sanningen mot den grova manipulationen (påtalad av flera oberoende ekonomer).

Lika pinsamt är att Carl Cederschiöld än en gång vilseleder partiets medlemmar rörande oljepolitikens innebörd. Han vill inte bekräfta att kommunerna *inte* är tvingade att spara en viss mängd olja. Särskilt magstarkt är påståendet att moderaterna i riksdagen skulle ha medverkat till sådana tvångsregler.

Något svar om Stockholms energiverks vinklade fjärrvärmekalkyler vill Cederschiöld inte heller ge sig in på. Han erkänner att lönsamheten i dag är dålig, men utlovar bättre tider. Som bevis nämner han den förväntade prissänkningen på fjärrvärme i Stockholm. Nu vet dock både han själv och alla andra ekonomer att det är *kostnaden* och inte priset (som ju kan påverkas av subventioner och skatter) som är det enda relevanta lönsamhetskriteriet. Jag har länge – och hittills förgäves – efterlyst sådana kostnadsbevis. Genom sitt fortsatta tiggande bidrar Cederschiöld till att hålla liv i den offentliga lögnen.

I fråga om oljeberoendets omdiskuterade farlighet påstår Unckel och Cederschiöld att